

TIO, TDL

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun (siviilitiedustelu) muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi poliisilain 5 a luvun ja siihen liittyvien lakien muuttamiseksi (VN/36541/2024). Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilakia sekä eräitä muita lakeja. Hallituksen esityksen tavoitteena olisi sen 3 luvun mukaisesti päivittää vuonna 2019 uutena voimaan tullutta siviilitiedustelulainsäädäntöä hallitusohjelmakirjausten ja käytännön soveltamistoiminnassa havaittujen tarpeiden mukaisesti. Lisäksi esityksen tavoitteena olisi mahdollistaa ja turvata suojelupoliisin tarkoituksenmukainen ja tehokas toiminta sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Hallituksen esitystä on valmisteltu osana sisäministeriön asettamaa hanketta VN/31244/2023. Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut hanketta varten asetettuun työryhmään. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että työryhmän työskentelyssä on kuitenkin painottunut hankkeen ensimmäisessä vaiheessa arvioitujen ja esitettyjen lainsäädäntömuutoksien valmistelemiseen (HE 29/2025 vp; EV 2/2026 vp). Lausuttavana oleva hallituksen esitys koskee hankkeen toisessa vaiheessa arvioituja ja valmisteltuja lainsäädäntömuutoksia, joita ei kaikilta osin ole käsitelty työryhmässä ennen lausuntokierrosta.

Hallituksen esityksen taustalla on myös sisäministeriön ja puolustusministeriön yhteinen selvityshanke viranomaisten toimintaedellytysten arvioimiseksi kansallisen kyberturvallisuuden varmistamisessa, kyberrikollisuuden torjunnassa, kyberpuolustuksessa sekä nopeasti kehittyvissä yhteiskunnan kyberturvallisuutta uhkaavissa tilanteissa. Selvityshankkeen raportissa ("Selvitys viranomaisten toimintaedellytyksistä kyberturvallisuudessa", 11.4.2023, VN julkaisu 2023:31") tunnistettiin useita kehittämistarpeita, joiden voidaan arvioida edelleen parantavan viranomaisten toimintaedellytyksiä suojata kansallista turvallisuutta, edistää kyberturvallisuutta sekä torjua vakavaa kyberrikollisuutta. Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut myös tätä selvityshanketta valmistelleen työryhmän työhön ja pitää sen mukaisten kehittämistarpeiden edistämistä sinänsä myönteisinä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi keskeisesti kolmesta uudesta toimivaltuudesta siviilitiedusteluun: valtiolliseen toimijaan kohdistuvasta tietojärjestelmätiedustelusta, yksinomaan tietoverkossa toteutettavasta peitetoinnasta sekä Suomen rajojen ulkopuolella sijaitsevan laitteen ja tietojärjestelmän toimintaan puuttumisesta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan useita muutoksia poliisilain 5 a luvun mukaisiin toimivaltuuksiin siviilitiedustelussa sekä muutettavaksi

tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annettua lakia. Ministeriö pitää esityksen tavoitteita lähtökohtaisesti kannatettavina.

Siviilitiedustelutoimivaltuuksista säädettyä on kyse erityisen perusoikeusherkistä toimivaltuuksista, joiden valmistelussa tulisi liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan kiinnittää erityistä huomiota viranomaistoiminnan kehittämisen lisäksi toimenpiteen kohteeksi joutuviin henkilöihin kohdistuviin perus- ja ihmisoikeusvaikutuksiin. Tämä korostaa tarvetta arvioida esityksen suhdetta perus- ja ihmisoikeuksiin sekä varmistaa oikeusturvakeinojen riittävyys.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen lausuttavaan esitykseen sisältyy yksityisyyden suojan ja etenkin viestinnän luottamuksellisuuden kannalta useita melko merkittäviäkin muutoksia. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi tietoliikennetiedusteluun esitetty hakuehtojen poisto sekä poliisilakiin esitettävät muutokset 6 ja 14 §:iin. Esityksen perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia käsittelevässä jaksossa näitä ei kuitenkaan ole käsitelty käytännössä lainkaan. Sen sijaan esityksen tavoitteita koskevassa jaksossa 3 todetaan, että esitys parantaa tietoliikennetiedustelun osalta yksityisen viestin salaisuuden suojaa parantamalla samalla kuitenkin siviilitiedustelun tiedonhankintaa. Esityksestä ilmenee kuitenkin melko vähäisesti tätä tukevia näkökohtia. Osa esityksistä (kuten telekuuntelun kiirepäätös) päinvastoin vaikuttaa heikentävästi yksityisyydensuojaan. Ministeriö toteaa, ettei esityksen vaikutusarvioinnissa ole käsitelty lainkaan niitä haitallisia tai rajoittavia vaikutuksia, joita ehdotetuilla toimenpiteillä olisi tietosuojan toteutumiseen yhteiskunnassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää olennaisena, että jatkovalmistelussa arvioidaan huolellisesti esitettävien muutosten vaikutus sekä toimenpiteen kohteen kuin myös sivullisten viestinnän luottamuksellisuuden suojaan. Ministeriö pitää keskeisenä, että ehdotetuista muutoksista perusoikeuksille, erityisesti viestinnän luottamuksellisuuden suojaan, aiheutuvat rajoitukset ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Ministeriö korostaa myös riittävien oikeusturvakeinojen tarvetta. Lainsäädännön on turvattava Suomessa toimivien yhteisöjen viestinnän luottamuksellisuutta sekä mahdollisuus turvata tietojärjestelmien ja niissä käsiteltävien tietojen korkeaa tietoturvallisuuden tasoa. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää myös keskeisenä, että ehdotetuilla toimenpiteillä ei aiheuteta sähköisen viestinnän tai muiden digitaalisten palveluiden tarjoajille sellaisia turvallisuuteen liittyviä riskejä, joihin palveluntarjoajat eivät kykene riittävällä tavalla vastaamaan tai jotka aiheuttavat niille seuraamuksia muualla laissa säädettyjen velvollisuuksien johdosta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, etteivät uusien toimivaltuuksien mukaiset toimenpiteet käytännössä johda sellaiseen tietoturvan heikentämiseen suomalaisissa palveluissa, mikä mahdollistaisi myös muille ulkopuolisille toimijoille tietojärjestelmien hyväksikäytön tai luvattoman pääsyn järjestelmään, ja siten heikentäisi sekä tietoturvaa että liiketoimintaedellytyksiä niissä yrityksissä, jotka käyttävät tai kehittävät toimenpiteiden kohteena olevia tietojärjestelmiä.

Poliisilain 5 a luvun muutoksia koskevat huomiot (1. lakiehdotus)

Telekuuntelu

Poliisilain 5 a luvun 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen 1 momenttiin lisättäisiin mahdollisuus päättää kiireellisesti telekuuntelusta ja muusta vastaavasta tietojen hankkimisesta siviilitiedustelussa. Kiireellisen päätöksentekomenettelyn tarpeellisuutta perustellaan nopeasti muuttuvalla kybertoimintaympäristöllä, jossa esimerkiksi toistensa kanssa kommunikoivien

laitteiden ketjut muuttuvat nopeasti. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy perusteluiden huomioihin kybertoimintaympäristön nopeatempoisuudesta ja pitää ehdotettua päätöksentekomenettelyä sinänsä tästä näkökulmasta perusteltuna.

Ministeriö kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kyseessä on periaatteellisesti melko merkittävä muutos, joka edellyttäisi asian huolellisempaa arviointia ja perusteluja. Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että muutoksen perusteluissa ei ole huomioitu sitä, että perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, ettei telekuunteluun ole ollut mahdollista liittää kiirepäätösmenettelyä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt oleellisena oikeusturvakysymyksenä, että kuunteluvaltuuden edellytyksenä on aina riippumattoman tuomioistuimen yksittäistapauksessa konkreettisen rikosepäilyn johdosta antama lupa (PeVL 8/1994 vp, s. 2/II). Telekuuntelun osalta valiokunta on katsonut, ettei sen käyttämistä voida kiiretilanteessakaan antaa perustuslain 10 §:n luottamuksellisen viestin salaisuutta turvaavien säännösten johdosta pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, vaan telekuuntelun tulee aina olla sidottu tuomioistuimen lupaan (PeVL 66/2010 vp ja PeVL 67/2010 vp, PeVL 36/2002 vp, s. 6—7; ks. myös PeVL 99/2022 vp).

Ministeriö pitää tätä taustaa vasten ongelmallisena, että muutoksen perustelut ovat melko kevyet ja suppeat.

Säättämisjärjestysperusteluiden mukaan kiirepäätösmahdollisuuden puuttuminen telekuuntelussa ei ole perusteltavissa telekuuntelun sisältämällä muita tiedustelumenetelmiä suuremmalla puuttumisella luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan. Lisäksi säättämisjärjestysperusteluissa arvioidaan, että telekuuntelulla puututtaneen kyseiseen perusoikeuteen samassa määrin kuin teknisellä kuuntelulla ja teknisellä laitetarkkailulla, joiden molempien osalta kiirepäätösmahdollisuudesta on säädetty.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kyseistä perustelua riittämättömänä. Edellä viitatuksi perustuslakivaliokunta lausui pakkokeinolain ja poliisilain säätämisen yhteydessä, ettei kiiremenettelyyn rinnastuva sääntely ollut telekuuntelun osalta mahdollista. Kyseinen toteamus liittyi hallituksen esitykseen sisältyneeseen ehdotukseen, jossa oli kyse telekuuntelun, teknisen kuuntelun ja teknisen laitetarkkailun keskeyttämisestä. Kuitenkin perustuslakivaliokunta lausui kielteisesti kiirepäätösmenettelystä vain telekuuntelun osalta, eikä siis vastaavaa huomiota ulotettu tekniseen kuunteluun tai tekniseen laitetarkkailuun. Siten vaikuttaisi siltä, että telekuuntelulle on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä asetettu näistä kahdesta muusta viitatuista toimivaltuudesta korkeampi kynnyks. Ministeriö pitää ongelmallisena, ettei hallituksen esityksestä käy ilmi, millä perusteilla asiaa tulisi nyt arvioida perustuslakivaliokunnan aiemmasta lausuntokäytännöstä poiketen.

Säättämisjärjestysperusteluissa on myös huomioitu, että kiirepäätösmahdollisuudesta on säädetty tietoliikennetiedustelun osalta. Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi, että tämän perusteella sinänsä voisi olla mahdollista säätää kiirepäätösmahdollisuudesta telekuuntelun yhteydessä, mutta hallituksen esityksen perusteluja on syytä merkittävästi täydentää. Erityisesti ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tietoliikennetiedustelun osalta kiirepäätösmenettelyä on perusteltu tietoliikennetiedustelutoimintaan liittyvillä prosesseilla (HE 202/2017 vp, s. 246-247). Ministeriön käsityksen mukaan telekuunteluun vastaavia perusteita esimerkiksi prosessin monivaiheisuudesta ei ole. Lisäksi tietoliikennetiedustelulain esitöiden mukaan kiirepäätösmenettely tulisi kyseeseen erityisen vakavissa tilanteissa, tietoliikennetiedustelun kiirepäätös tulee tehdä kirjallisesti ja päätöksenteko on rajattu vain suojelupoliisin päällikölle (vrt. ehdotettu PoL 5 a:6 §:n mukaan suojelupoliisin päällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön perehtynyt

suojelupoliisin päällystään kuuluva poliisimies). Säännöskohtaisten perusteluiden maininta, että telekuuntelun ja sen sijasta tapahtuvan tietojen hankkimisen kiiretilanteen päätöksentekomenettelystä säädettäisiin samalla tavalla kuin säädetään tietoliikennetiedustelusta päättämiseen liittyvästä päättämisestä, antaa sääntelystä osin harhaanjohtavan ymmärryksen.

Mikäli kiirepäättösmenettely arvioitaisiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön vastaisesti mahdolliseksi myös telekuuntelutoimivaltuuden osalta, ministeriö korostaa esitykseen sisältyviä oikeussuojakeinoja, mukaan lukien tiedon hävittämistä ja tiedustelumenetelmän käytön keskeyttämistä koskevia säädöksiä.

Tekninen laitetarkkailu

Poliisilain 5 a luvun 14 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tekninen laitetarkkailu siviilitiedustelussa voitaisiin kohdistaa teknisen laitteen tai ohjelmiston lisäksi myös teknistä laitetta tai ohjelmistoa käyttävään henkilöön. Liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan muutos tarkoittaisi käytännössä varsin huomattavaa laajennusta siihen, miten teknistä laitetarkkailua voidaan kohdentaa nykyisin säännöksen nojalla kohdentaa.

Säännöksen perusteluiden mukaan, kun teknisen laitetarkkailun lupa kohdistuisi henkilöön, lupa käsittäisi luvan kohteena olevan henkilön hallussa olevan tai hänen oletettavasti muuten käyttämän laitteen tai ohjelmiston. Perusteluiden mukaan teknisen laitetarkkailun lupa ei olisi laite- tai ohjelmistokohtainen, vaan lupa käsittäisi kaikki luvan kohteena olevan henkilön hallussa olevat ja käyttämät laitteet ja ohjelmistot. Edelleen perusteluiden mukaan luvan hakuvaiheessa tulisi pystyä osoittamaan perusteet sille, että tietty laite tai ohjelmisto on luvan kohteena olevan henkilön käyttämä tai että henkilö oletettavasti muuten käyttää näitä.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy säännöksen perusteluissa esitettyihin huomioihin siitä, että laitteen yksilöinti voi käytännössä olla haastavaa. On sinänsä tavanomaista, että henkilöillä on samanaikaisesti käytössä useita laitteita, tietojärjestelmiä ja ohjelmistoja, joissa käsitellään toisiinsa liittyviä tai samoja, pilvipalveluun tallennettuja tietoja. Niin ikään on tavanomaista, että henkilö voi käyttää laitteita tai ohjelmistoja, jotka omistavat ja joita pääasiallisesti käyttää toinen henkilö. Säännöksen perusteluiden mukaan henkilökohtainen kohdentaminen käsittäisi kaikki luvan kohteena olevan henkilön hallussa olevat ja käyttämät laitteet ja ohjelmistot. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää mahdollisena ja suorastaan todennäköisenä, että ehdotuksen mukaisella tavalla henkilöperusteisesti kohdennettuna teknistä laitetarkkailua kohdentuisi runsaasti myös sivullisten omistamiin laitteisiin ja ohjelmistoihin, jos kohdehenkilö käyttää niitä, sekä nykyistä useammin muuhun kuin tiedustelutoimien kohteena olevaan henkilöön. Säännös on omiaan lisäämään riskiä sellaisten laitteiden ja ohjelmistojen tarkkailulle, joita kohdehenkilö ei käytä, mikäli laitteen yksilöintitietoja ei luvan hakemisen yhteydessä. Edelleen perusteluista ei ilmene, kuinka tiivis yhteys kohdehenkilöllä tulisi olla laitteen tai ohjelmiston käyttöön tarkkailun suorittamiseksi ja avoimeksi jää, kuinka todennäköistä tai laajaa kohdehenkilön suorittaman laitteen tai ohjelmiston käytön tulisi olla erityisesti, jos kysymys ei ole kohdehenkilön omistamasta laitteesta. Lisäksi ehdotettu toimivaltuus teknisen laitetarkkailun kohdentamisesta säännönmukaisesti kaikkiin laitteisiin, joita kohdehenkilö saattaa käyttää, vaikuttaa poikkeuksellisen laajalta puuttumiselta näissä laitteissa ja ohjelmistoissa käsiteltävien luottamuksellisten viestien suojaan erityisesti kolmansien osapuolien kannalta. Käytännössä tarkkailun laajuus ja kohdistuminen jäisi huomattavasti nykyistä laajemmin suojelupoliisiin ratkaistavaksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää edellä kuvatuista syistä ehdotettua 14 §:ää koskevia puutteellisina ja pitää tarpeellisena, että jatkovalmistelussa perusteluita täydennetään vähintään sivullisten omistamiin laitteisiin kohdistuvan tarkkailun osalta, käyttäjäperusteisen kohdentamisen rajaamisen osalta sekä perus- ja ihmisoikeusvaikutuksien osalta erityisesti arviolla laajennuksen suhteesta luottamuksellisen viestin suojaan. Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää samalla sisäministeriön huomiota siihen, että perustuslakivaliokunta on hiljattain arvioinut telekuuntelun tai televalvonnan henkilösidonnaisten kohdentamisen merkittävään huomattavaa ja periaatteellisesti merkittävää puuttumista perustuslain 10 §:ssä turvattuun luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan rajoittamista koskevaan lainsäädäntöön (PeVL 98/2022 vp ja PeVL 99/2022 vp), mikä edellyttää muutosehdotuksen perusteluita vakuuttavuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää välttämättömänä esityksen 41 ja 41 a §:iin sisältyviä ehdotuksia teknisen laitetarkkailun rajaamisesta, mitä edellä esitetyt seikat korostavat.

Valtiolliseen toimijaan kohdistuva tietojärjestelmätiedostelu

Poliisilain 5 a lukuun ehdotetuissa 14 a ja 14 b §:ssä säädettäisiin valtiolliseen toimijaan kohdistuvasta tietojärjestelmätiedustelusta. Toimivaltuus mahdollistaisi säännöskohtaisten perusteluiden mukaan varsin laajasti erilaisten tietojen hankkimisen tietojärjestelmässä olevista tiedoista, mukaan lukien sähköisen viestinnän sisältöä koskevat tiedot (s. 73–74). Liikenne- ja viestintäministeriö pitää keskeisenä, että toimivaltuuden käyttämisestä päättää pääsääntöisesti tuomioistuimien 14 b §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että esityksen perusteluita täydennetään arviolla toimivaltuuden suhteesta perus- ja ihmisoikeuksiin ja erityisesti perustuslain 10 §:ssä turvattuun luottamuksellisen viestin suojaan. Lainsäädäntöteknisenä huomiona ministeriö ehdottaa, että valtiollisen toimijan määritelmä siirrettäisiin ehdotetusta uudesta 4 §:n 6 momentista asiaa koskevaan 14 a §:ään sen 2 tai 3 momentiksi. Ministeriö pitää asianmukaisena toimivaltuuden saattamista poliisilain 5 a luvun 41 §:ssä tarkoitetun kuuntelu- ja katselukiellon alaan mainittua pykälää koskevalla muutosehdotuksella.

Laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentaminen ja poisottaminen siviilitiedustelussa

Poliisilain 5 a luvun 16 §:ssä säädetään laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentamisesta ja poisottamisesta siviilitiedustelussa. Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laite, menetelmä tai ohjelmisto voitaisiin sijoittaa mihin tahansa esineeseen, aineeseen, omaisuuteen, tilaan tai muuhun paikkaan tai tietojärjestelmään, jos käytetty tiedustelumenetelmän toteuttaminen sitä edellyttää. Perusteluiden mukaan tarkoituksena on mahdollistaa asennus myös muuhun kuin toimenpiteen kohteena olevaan esineeseen, aineeseen tai ominaisuuteen. Jatkossa asentaminen olisi mahdollista siis sellaiseen laitteeseen tai ohjelmistoon, jonka kautta kohteena oleva laite tai ohjelmisto harjoittaa liikennettä. Kysymys voisi olla näin ollen esimerkiksi kohteena olevan laitteen tai ohjelmiston tietoliikennettä välittävästä kohteesta (esimerkiksi reititin) tai tietoturvaan parantavasta kohteesta (palomuri, tunnistautumispalvelu). Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tätä varsin huomattavana laajennuksena nykyiseen toimivaltuuteen sekä merkittävänä viestinnän luottamuksellisuuden suojan kannalta. Ministeriö pitää tarpeellisena, että esityksen perusteluita täydennetään laajennetun toimivaltuuden suhteesta perus- ja ihmisoikeuksiin sekä erityisesti perustuslain 10 §:ssä turvattuun luottamuksellisen viestin suojaan.

Poliisilain 5 a luvun 16 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin ulkopuolisen henkilön oikeudesta suojelupoliisin pyynnöstä toteuttaa tiedustelumenetelmän käytön edellyttämä yksittäinen asennus- tai poistamistoimenpide. Säännöksen perusteluiden mukaan suojelupoliisin olisi lähtökohtaisesti tehtävä toimenpiteet itsenäisesti ja ainoastaan välttämättömissä tapauksissa voisi tukeutua ulkopuolisen tahon apuun. Ministeriö pitää tarpeellisena, että perusteluissa todettu välttämättömyyskriteeri tulisi lisätä myös momentin sanamuotoon.

Poliisilain 5 a luvun 16 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan suojelupoliisilla olisi oikeus menetelmän tai ohjelmiston asentamiseksi tai poisottamiseksi ja tiedonsiirtämiseksi tilapäisesti käyttää yksityisen tai yhteisön laitetta tai tietojärjestelmää, jos se olisi välttämätöntä tiedustelumenetelmän käyttämiseksi. Yksityinen tai yhteisö ei saisi tietoa laitteen tai tietojärjestelmänsä käyttämisestä tällaiseen tarkoitukseen. Säännös sallisi toiminnan, joka aiheuttaa haittaa tai vahinkoa käytettävälle laitteelle tai tietojärjestelmälle, joskin haitta tai vahinko saisi olla korkeintaan vähäinen. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää ehdotettua toimivaltuutta varsin merkityksellisenä erityisesti perustuslaissa turvatus omaisuuden suojan ja luottamuksellisen viestinnän suojan sekä laitteiden ja ohjelmistojen tietoturvan kannalta. Ehdotuksen säätämisympäristöstä koskeissa perusteluissa ei arvioida ehdotuksen suhdetta omaisuuden suojaan, vaan arvio sivuutetaan toteamalla toimivaltuuden olevan suojelupoliisille välttämätön. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että perusteluista täydennetään ehdotuksen suhteesta omaisuuden suojaan tältä osin. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että toimivaltuuden on oltava säännöksen perusteluissa kuvatulla tavalla välttämätöntä ja viimesijaista; milloin haluttuun tavoitteeseen voidaan päästä vaihtoehtoisin keinoin ja aiheuttamatta vahinkoa tai haittaa yksityisen tai yhteisön laitteelle tai tietojärjestelmälle, tulee käytännön soveltamisessa valita tällainen keino.

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että digitalisoituvassa maailmassa digitaalisten palveluiden ja infrastruktuurin turvallisuudella on erittäin kriittinen merkitys koko yhteiskunnan toiminnan kannalta. Nykyinen lainsäädäntö velvoittaa suomalaisia yhteisöjä huolehtimaan korkeatasoisesta tietoturvasta, jolloin palveluntarjoajien tulee ryhtyä riittäviin toimenpiteisiin esimerkiksi ulkopuolisten oikeudettoman pääsyn estämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö pitääkin tärkeänä, että esitettävä sääntely ei vaikuta viestinnän välittäjien ja tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajien normaaleihin toimenpiteisiin esimerkiksi kyberturvallisuuslain (124/2025) mukaisen riskienhallinnan ja poikkeamisen ilmoittamisen osalta. Lisäksi sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa (917/2014) säädetään viestinnän välittäjän velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta (247 §). Myös kyberturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvilla tahoilla on velvollisuus toteuttaa riskienhallintatoimenpiteitä (9 §). Vuosien 2026 ja 2027 aikana ovat tulossa voimaan EU:n kyberkestävyyasetuksen säännökset, joilla asetetaan digitaalisen elementin sisältäviä laitteita ja ohjelmistoja koskevat olennaiset kyberturvallisuusvaatimukset sekä velvollisuus ilmoittaa ja korjata tuotteissa ilmeneviä haavoittuvuuksia. Lisäksi EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 velvoittaa toimijoita huolehtimaan tietoturvan tasosta. Palveluntarjoajien tulee toteuttaa toimia tietoturvasta huolehtimiseksi rangaistuksen uhalla, joka esimerkiksi kyberturvallisuuslain ja yleisen tietosuoja-asetuksen tapauksessa tarkoittaa merkittävän taloudellisen sanktion uhkaa. Lisäksi palveluntarjoajien tulee raportoida havaitsemistaan poikkeamista viranomaisille. Liikenne- ja viestintäministeriö kehottaa sisäministeriötä selkeyttämään jatkovalmistelussa, miten esimerkiksi edellä mainittuja velvoitteita tulee soveltaa tilanteisiin, joissa rekisterinpitäjä, palveluntarjoaja taikka digitaalisen elementin sisältävän tuotteen tai ohjelmiston valmistaja, kehittäjä tai käyttäjä havaitsee tiedustelutoimivaltuuden nojalla asennetun haittaohjelman järjestelmässään, ja olisi sitä koskevan sääntelyn nojalla ilmoittamaan haittaohjelmasta sekä estämään sen toiminnan hallinnollisten

seuraamuksien uhalla. Lisäksi jatkovalmistelussa olisi syytä huomioida, että avustamisvelvollisuuden ja tietoturvavaroitusten, työntekijöiden lojaliteettivaroitteen sekä taloudellisen vahingon estämisen osalta voi syntyä ristiriitoja. Hallituksen esityksestä olisi hyvä kuvata, miten nämä riskit otetaan huomioon. Ministeriö pitää keskeisenä, että toimenpiteillä ei aiheuteta myöskään sähköisen viestinnän tai muiden digitaalisten palveluiden tarjoajille sellaisia turvallisuuteen liittyviä riskejä, joihin palveluntarjoajat eivät kykene riittävällä tavalla vastaamaan. Esimerkiksi tietojärjestelmään asennettavalla ohjelmalla voi olla suomalaiselle tiedusteluviranomaiselle keskeinen merkitys. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, etteivät tällaiset toimenpiteet johda sellaiseen palvelun tietoturvan heikkenemiseen, joka mahdollistaisi myös muille ulkopuolisille toimijoille tietojärjestelmien hyväksikäytön tai luvattoman pääsyn järjestelmään. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa osallistetaan myös elinkeinoelämän toimijoita, jotta toimenpiteiden laajuus ja vaikutukset voidaan huomioida nykyistä paremmin. Esityksessä ei ole arvioitu vaikutuksia yrityksille. Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan esitetyt muutokset johtaisivat todennäköisesti viranomaisilta tulevien pyyntöjen lisääntymiseen, sillä esimerkiksi avustamisvelvollisuuden piiriin kuuluvien yritysten joukko laajenisi esitettävän muutoksen myötä.

Paikkatiedustelu kulkuneuvossa

Poliisilain 5 a luvun 27 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että suojelupoliisin päällikkö tai tehtävään määrätty tiedustelumenetelmien käyttöön perehtynyt suojelupoliisin päällystössä kuuluva poliisimies päättäisi muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta paikkatiedustelusta sekä kulkuneuvon kohdistuvasta paikkatiedustelusta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että säännöksen perusteluita täydennetään kuvaamalla, mitä kulkuneuvolla tarkoitetaan. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että säännöksen perusteluita täydennetään kuvaamalla toimivaltuuden ja päätöksenteon suhdetta sellaisiin kulkuneuvoihin, joissa olevia tiloja voidaan käyttää pysyväisluonteiseen asumiseen, kuten esimerkiksi asuntoautot, -vaunut ja alusten hytit. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut tällaisten kulkuneuvojen ja niihin kuuluvien asumistilojen jäävän kotirauhan eräänlaiselle reuna-alueelle (esim. PeVL 8/1994 vp, PeVL 17/1998 vp ja PeVL 43/2010 vp). Vaikkakin paikkatiedustelulla tarkoitetaan poliisilain 5 a luvun 26 §:ssä muussa kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä paikassa toimitettavaa tiedustelua, liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että ehdotuksen perusteluita täydennetään ottamalla huomioon säännöksen liittyntä perustuslain 10 §:ssä turvattuun kotirauhan suojaan koskien sellaisia kulkuneuvoja, joissa olevia tiloja voidaan käyttää myös pysyväisluonteiseen asumiseen.

Tietojärjestelmän käytön estäminen tai sen toiminnan haittaaminen vakavan vaaran torjumiseksi

Poliisilain 5 a lukuun ehdotetaan uutta 39 a ja 39 b §:ää, joissa säädettäisiin tietojärjestelmän käytön estämisestä tai sen toiminnan haittaamisesta silloin, kun tietojärjestelmällä tai sen kautta voidaan aiheuttaa kansalliselle turvallisuudelle vakavaa vaaraa.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että toimivaltuuden käyttämisen kynnyksen tulisi sanamuodossa liittyä potentiaalisen vaarantamisen mahdollisuuden ("*voi aiheuttaa*") sijaan

konkreettiseen vaaran aiheuttamiseen. Toimivaltuuden käyttämiseltä tulisi siis edellyttää säännöksen sanamuodossa tietojärjestelmällä tai sen kautta *aiheutetaan* kansalliselle turvallisuudelle vakavaa vaaraa. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää perusteltuna, että toimivaltuuden käyttäminen edellyttäisi vaaran vakavuutta ja toimenpiteen välttämättömyyttä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää perusteltuna säännöksen perusteluissa todettua siitä, että toimenpiteiden käyttöä olisi käsiteltävä tarvittaessa poikkeahallinnollisesti sekä poliisilain 5 a luvun 58 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy perusteluiden arvioon siitä, että toimenpiteen käytöllä voi tietyissä tilanteissa olla merkittäviäkin ulko- ja turvallisuuspoliittisia vaikutuksia, mikä korostaa näissä tilanteissa ulko- ja turvallisuuspoliittisen käsittelyn merkitystä toimenpiteen käytöstä päätettäessä. Ministeriö pitää tärkeänä, että toimenpiteiden käytöstä päätettäessä huomioidaan, että merkittävä osa kriittisestä digitaalisesta infrastruktuurista on yksityisessä omistuksessa. Toimenpiteiden käyttöä on tarvittaessa koordinoitava myös Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen kanssa.

Ehdotuksen perusteluiden mukaan toimenpidettä koskevassa päätöksenteossa olisi aina huomioitava ulko- ja turvallisuuspoliittisten näkökantojen lisäksi kansallinen lainsäädäntö ja kansainvälinen oikeus. Tähän liittyen on – perusteluissa todetun ohella – huomionarvoista, että toimivaltuuden käyttäminen tarkoittaisi todennäköisesti sellaisten toimenpiteiden toteuttamista, joiden mukaisen menettelyn kriminalisointia edellytetään Euroopan neuvoston yleissopimuksella (ns. Budapestin sopimus, SopS 59–60/2007), EU:n tietoverkkorikodirektiivillä (2013/40/EU) sekä valmisteilla olevalla YK:n tietoverkkorikollisuussopimuksella niissä valtioissa, jotka ovat mainittuihin kansainvälistä oikeutta koskeviin instrumentteihin sitoutuneet.

Viestinnän välittäjän ja tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan velvollisuus avustaa siviilitiedustelussa

Poliisilain 5 a luvun 51 ja 52 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä säädettäisiin viestinnän välittäjän ja tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan velvollisuudesta avustaa siviilitiedustelussa sekä tästä suoritettavasta korvauksesta. Esitysluonnoksessa ehdotetaan siis laajennettavaksi poliisilain 5 a luvun 51 §:n mukaista avustamisvelvollisuutta siten, että se tulevaisuudessa viestinnän välittäjä ja tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja nykyisen teleyrityksen sijasta. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että muutos toisi avustamisvelvollisuuden piiriin huomattavan määrän toimijoita verrattuna tilanteeseen, jossa avustamisvelvollisuus koskisi vain teleyrityksiä.

Viestinnän välittäjän määritelmästä säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 36 kohdassa ja tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan määritelmästä saman pykälän 29 kohdassa. Määritelmien alaan kuuluu huomattava määrä erilaisia yrityksiä ja organisaatioita. Viestinnän välittäjiä ovat muun muassa sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa tarkoitetut yhteisötilaajat, joilla tarkoitetaan viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun tilaajana olevaa yritystä ja yhteisöä, joka käsittelee viestintäverkossaan käyttäjien viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja. Yhteisötilaaja voi olla esimerkiksi elinkeinonharjoittaja, osuuskunta, osakeyhtiö, yhdistys, oppilaitos tai valtion virasto. Yhteisötilaaja voi olla esimerkiksi yritys, joka hankkii ja tarjoaa puhelin- ja laajakaistaliittymät työntekijöilleen ja WLAN-yhteyden toimitiloissaan vierailleville sekä käsittelee sisäverkossaan välitystietoja eli oikeus- tai luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevaa tietoa, jota käsitellään viestin välittämiseksi. Viestinnän välittäjiksi luetaan muina viestinnän välittäjinä teleyrityksien ja yhteisötilaajien lisäksi kaikki sellaiset toimijat, jotka eivät täytä teleyrityksen tai

yhteisötilaajan määritelmää, mutta välittävät sähköistä viestintää käyttäjiin nähden vastaavalla tavalla. Tällaisia kolmansia, ulkopuolisia tahoja, palvelun avulla keskenään viestiviin käyttäjiin nähden voivat olla esimerkiksi erilaiset palvelut tai sovellukset, joissa on sähköisen viestinnän ratkaisu, sekä yksittäisten yritysten asiakkailleen tarjoamat WLAN-verkot, kuten yksittäisen kahvilan asiakkailleen tarjoama WLAN-verkko. Tietoyhteiskunnan palvelulla tarkoitetaan sähköisenä etäpalveluna vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä tavallisesti korvausta vastaan toimitettavaa palvelua.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että muutos tarkoittaa merkittävää laajennusta nykyiseen lainsäädännön mukaiseen avustamisvelvollisuuteen, sillä yhteiskunnan palveluntarjoajien määritelmä on varsin laava. Ministeriön näkemyksen mukaan avustamisvelvollisuuden sisältöä tulisi tietoyhteiskunnan palveluntarjoajan osalta täsmentää. Avustamisvelvollisuuden tulisi olla rajattua ja kohdennettua, jotta sillä ei ole haitallisia vaikutuksia esimerkiksi Suomessa toimivien yhteisöjen ja kansalaisten tietoturvaan, tietojärjestelmien luotettavuuteen, yritysten liiketoimintaedellytyksiin sekä kriittisen infrastruktuurin ylläpitoon.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että hallituksen esityksen vaikutusarviointia täydennetään arviolla laajennuksen alaan kuuluvien yritysten määrästä sekä keskeisimmistä kustannuksista, joita yrityksille muutoksesta aiheutuu. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää ehdotettua 52 §:n muutosta korvausten suorittamisesta asianmukaisena ja katsoo ehdotetun 51 §:n muutoksen edellyttävän vastaavaa korvausvelvollisuuden laajentamista

Yhteistyö muiden viranomaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää poliisilain 5 a luvun 55 §:ään ehdotettua muutosta myönteisenä viranomaisten ja yritysten yhteistoiminnan edellytyksien vahvistamiseksi kyberturvallisuudessa erityisesti laajamittaisiin ja vakaviin kyberturvallisuuspoikkeamiin varautumiseksi ja niistä yhteiskunnalle aiheutuvien haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi.

Tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annettua lakia koskevat huomiot (2. lakiehdotus)

Tietoliikennetiedustelu

Tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annetusta laista esitetään muutettavaksi lain 5 §:ää, joka koskee tietoliikennetiedustelun kohdistamista. Pykälän 2 ja 3 momentit esitetään kumottavaksi. Käytännössä esityksellä siis poistettaisiin nykyiseen lakiin sisältyvä lähtökohtainen sisällöllisen hakuehdon käytön kieltö. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää esitettyä muutosta periaatteellisesti merkittävänä, joka erityisesti korostaisi perusteellisten perusteluiden tarvetta. Esityksessä on kuitenkin melko kevyesti arvioitu muutoksen vaikutuksia toimenpiteen kohteiden ja sivullisten perusoikeuksiin. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että ehdotuksen perusteluita täydennetään jatkovalmistelussa.

Esityksen perusteluiden mukaan sisällöllisten hakuehtojen käytön kieltö toimii tarkoituksensa, eli sivullisen asemassa olevien henkilöiden nauttima luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan

ydinalue, vastaisesti. Tietoliikennetiedustelulain säätämisen yhteydessä on katsottu, että sisällöllisten hakuehtojen käytölle ehdotettavat rajoitukset ovat omintakeinen suomalainen ratkaisu.

Perustelujen mukaan ”viestien semanttiseen sisältöön kohdistuvat hakuehdot ovat monessa tapauksessa mahdollista muotoilla sellaisiksi, että ne erottelevat vähemmän ja kohdennetummin tietoliikennettä tietoliikennetiedustelun automaattisen ja manuaalisen käsittelyn piiriin kuin nykyisin nimenomaisesti sallitut, esimerkiksi ip-osoitealueita, autonomisten järjestelmien numeroita ja domain-nimiä koskevat hakuehdot. -- Tällöin tiedusteluviranomaisille ei edes väliaikaisesti päätyisi niin useasti sellaisia viestejä, jotka eivät ole tiedustelutiedon hankinnan kannalta relevantteja.” Ministeriö pitää kannatettavana, että esityksellä pyritään rajaamaan niiden henkilöiden joukkoa, jotka tulisivat tietoliikennetiedustelun kohteeksi. Samalla ministeriö kuitenkin pitää selvänä, että viestin sisältöön kohdistuva tietojen käsittely on viestinnän luottamuksellisuuden kannalta vakavampi ja pidemmälle siihen puuttuva perusoikeuden rajoitus.

Esitetty poisto johtaisi ministeriön mukaan siihen, ettei viestin sisältöön menevien hakuehtojen käyttöä rajoitettaisi laissa lainkaan. Ministeriö pitää kannatettavana, että sääntelyllä pyritään rajoittamaan niiden henkilöiden ja viestien piiriä, joihin toimenpide voi vaikuttaa. Kuitenkin nykyiseen lakiin sisältyy melko tiukka rajaus siitä, että lähtökohtaisesti hakuehtoja ei tulisi kohdentaa viestin semanttiseen sisältöön. Esimerkiksi voimassa olevan sääntelyn tiedustelutoiminnan tehokkuudelle aiheuttama haitta ei sellaisenaan riitä perustelemaan kiellon poistoa, vaan asiaa tulisi arvioida tarkemmin esimerkiksi toimenpiteen kohteeksi joutuvien henkilöiden perusoikeusvaikutusten näkökulmasta. Jatkovalmistelussa olisi hyvä selvittää keinoja rajata lain tasoisesti viestin sisältöön menevien hakuehtojen käyttöä siten, että sääntely tosiasiallisesti suojaaa sivullisten luottamuksellista viestintää nykyistä paremmin. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että viestin sisältöön menevien hakuehtojen käytölle tulisi asettaa myös tulevaisuudessa lain tasoisia reunaehtoja, vaikka sääntelyä kehitettäisiin tavalla, joka tehostaa viranomaisen toimintaa ja suojaaa luottamuksellista viestintää nykytilaa paremmin.

Teknisten tietojen käsittely sekä tietoliikennetiedustelu hakuehtojen määrittämiseksi

Tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uudet 10 a – 10 d §:t, joissa säädettäisiin teknisten tietojen käsittelystä viestintäverkon osan sekä tietoliikenteen reitittymisen ja muutosten tunnistamiseksi sekä tietoliikennetiedustelusta hakuehtojen määrittämiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettujen uusien toimivaltuuksien suhde viestinnän luottamuksellisuuden suojaan ja yksityisyyden suojaan jää esityksen niukkojen perusteluiden valossa epäselväksi. Toimivaltuudet vaikuttavat mahdollistavan yleisesti myös sisällön kattavan laajamittaisen tietoliikenteen tallentamisen, vaikka tallentaminen kohdistuu pääasiassa henkilöihin, joilla ei ole kytköstä kansallista turvallisuutta vaarantavaan toimintaan. Toimivaltuudet mahdollistaisivat varsin laajamittaista puuttumista viestinnän ja välitystietojen luottamuksellisuuteen. Liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu ehdotettuihin toimivaltuuksiin varauksellisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää huomattavan pitkinä 10 a §:n 3 momentissa ja 10 c §:n 4 momentissa esitetyjä erityisiä tallentamisaikoja, jotka olisivat teknisten tietojen osalta tallentamisaika olisi 18 kuukautta ja hakuehtojen määrittämisessä käytettävien tietojen osalta tallennusaika olisi 12 kuukautta. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että

jatkovalmistelussa arvioidaan ehdotettujen tallentamisaikojen suhdetta perustuslain 10 §:n turvaamaan yksityiselämän suojaan, koska teknisiä tietoja voitaisiin tallentaa jopa 18 kuukauden ajaksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että toimivaltuuksien nojalla tallennettavat tekniset tiedot mahdollistavat hyvin yksityiskohtaisen ja kattavan profiilin rakentamisen verkkokäyttäytymisestä tiettyä henkilöä koskien. Säilytettävät tiedot mahdollistavat siten mainitun EUT:n oikeuskäytännön kannalta relevantin internetin käyttäjän selailupolun ja siten hänen verkkotoimintansa kattavaan jäljittämiseen (ks. esim. tuomio 30.4.2024, Hadopi, C-470/21, EU:C:2024:370, kohta 78). Tallentamisesta seuraava puuttuminen on siis vakavaa. Unionin oikeudessa säilytysvelvollisuutta koskeneessa oikeuskäytännössä on vakiintuneesti arvioitu tietojen säilyttämistä ja myöhempää käyttöä erillisinä puuttumisina perusoikeuksiin. Puuttumista on voitu pitää vakavana riippumatta tietojen myöhemmästä käytöstä.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö viittaa ja yhtyy Liikenne- ja viestintäviraston lausunnossaan esittämiin huomioihin IP-osoitteiden käsittelyä ja tallentamista koskevasta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä. EUT:n ratkaisukäytännön valossa IP-osoitteiden säilyttäminen ja analysointi voi merkitä varsin vakavaa puuttumista internetin käyttäjän perusoikeuksiin (ks. tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym., C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, kohdat 152-153 ja tuomio 30.4.2024, Hadopi, C-470/21, EU:C:2024:370, kohdat 78-79 ja 81-82). Liikenne- ja viestintäministeriö edellyttää, että esityksen jatkovalmistelussa arvioidaan ehdotettujen toimivaltuuksien merkitystä viestinnän luottamuksellisuuden suojaan huomioiden Liikenne- ja viestintäviraston lausunnossa esitetty EUT:n ratkaisukäytäntö koskien IP-osoitteiden merkitystä, käsittelyä ja tallentamista.

Tietoliikennetiedustelun käytöstä ilmoittaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu varauksellisesti ehdotetun 20 §:n muutokseen, jolla poistettaisiin velvollisuus ilmoittaa tietoliikennetiedustelusta sen kohteelle. Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että perustuslakivaliokunta on katsonut tiedustelumenetelmän käytöstä ilmoittamista koskevan sääntelyn luovan merkittävän oikeusturvatakeen, vaikka kyse onkin jälkikäteisestä ilmoittamisvelvollisuudesta (ks. PeVL 35/2018 vp, s. 8). Ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan lausunnossaan esiin tuomat seikat ilmoittamisvelvollisuuden merkityksestä oikeusturvan takeena, liikenne- ja viestintäministeriö ei pidä oikeusturvan osalta riittävänä yksin perusteluissa todettua siitä, että tiedustelun kohteeksi itsensä epäilevä voi edelleen pyytää tiedusteluvalvontavaltuutettua tarkastamaan, onko henkilö joutunut tiedustelumenetelmän kohteeksi ja onko asiassa menetelty lainmukaisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy esityksen perusteluissa (s. 119) todettuun siitä, että ilmoitusvelvollisuus ohjaa viranomaista käyttämään tiedustelumenetelmää oikeassa laajuudessa ja ehkäisten väärinkäytöksiä, koska tiedonhankinta tulee kohteen tietoisuuteen jossain vaiheessa, ja ilmoittamisella on merkitystä yleisesti tiedonhankintakeinojen käytön luotettavuuden kannalta.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tarpeellisena, että esityksen jatkovalmistelussa arvioidaan seikkaperäisemmin ehdotuksen suhdetta perustuslain 21 §:ssä turvattuun oikeusturvaan sekä tiedustelun kohteen käytettävissä olevien oikeusturvakeinojen riittävyttä.

Timo Kievari

Yksikön johtaja, osastopäällikön sijainen

Veikko Vauhkonen

Hallitussihteeri

VN/36541/2024-LVM-137

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: